

Inhoudsopgave

Inleiding	7	PRAKTISCHE INFORMATIE	47
		Voor de reis	47
		Nuttige adressen	47
		Reisdocumenten/douane	48
		Vervoer naar Finland	49
		Tijdens de reis	52
		Openbaar vervoer in Finland	52
		Accommodatie	53
		Wandelen en trektochten	56
		Fietsen en mountainbiken	58
		Golf	64
		Watersporten: kajakken, kanoën, raften, zeilen en surfen	60
		Paardrijden	62
		Sportklimmen en ijsklimmen	62
		Vissen	63
		Wintersport	63
		Van A tot Z	68
		Alarmnummers	68
		Brandstof	68
		Elektriciteit	68
		Eten en drinken	68
		Feestdagen	69
		Festivals en evenementen	69
		Geld (valuta/creditcards/banken)	70
		Gezondheid	70
		Gevaren	70
		Internet	70
		Kaarten en boeken	70
		Kleding	71
		Literatuur	71
		Muggen	71
		Musea	72
		Openingstijden	72
		Parkeren	73
		Restaurants	73
		Souvenirs	74
		Telefoneren	74
		Tijdsverschil	75
		Uitgaan	75
		Weerbericht	76
ACHTERGRONDEN	11		
Landschap en geologie	15		
187.888 meren	15		
Gesteenten en ijstijden	15		
Sporen van de gletsjers	16		
Finland groeit!	16		
Klimaat	18		
Middernachtzon	18		
Ruska	19		
Poolnacht	19		
Noorderlicht	19		
Flora en fauna	20		
Ecosystemen	20		
Dieren	23		
Nationale parken	26		
Geschiedenis	30		
Prehistorie	30		
'Fenni' en Vikingen	31		
Zweedse overheersing	31		
Groothertogdom van Rusland	32		
Onafhankelijkheid	33		
Tweede Wereldoorlog	33		
Moderne geschiedenis	34		
Bevolking	34		
Taal	34		
Vrije tijd en het buitenleven	35		
Wonen	36		
Finnen in Nederland	36		
Saami, volk van de zon en de wind	38		
Kunst	40		
Beeldende kunst	40		
Saami kunst en handvaardigheid	42		
Architectuur	43		
Muziek	45		
Literatuur	45		

Inhoudsopgave

Wegen en verkeersregels	76	Midden-Finland	219
Zwemmen	77	Highlights	222
		Aanbevolen autoroutes	222
		Oulu	222
		De Teerroute van Oulu naar Kajaani	228
BEZIENSWAARDIGHEDEN	79	Langs de Russische grens naar Kuusamo	235
Helsinki	79	Koillismaa, Kuusamo en Oulanka	237
Highlights	80		
Geschiedenis	80	Lapland (Lappi)	246
Helsinki verkennen	82	Highlights	247
Helsinki's bezienswaardigheden	86	Aanbevolen autoroutes	247
De omgeving van Helsinki	102	Rovaniemi en Oost-Lapland	248
		Westelijk Lapland	264
Zuid-Finland	108	Noordoost-Lapland	278
Highlights	109		
Aanbevolen autoroutes	109	Finse woorden, begrippen en	
De zuidkust, westelijk van Helsinki	112	uitdrukkingen	293
De zuidkust, oostelijk van Helsinki	116	Over de auteur	297
Häme	124	Register	298
West-Finland	133		
Aanbevolen autoroutes	133		
Highlights	133		
Tampere	135		
De omgeving van Tampere	143		
Turku / Åbo	145		
Turunmaa-archipel	153		
De westkust Uusikaupunki-Kokkola	156		
Ålandeilanden (Ahvenanmaa)	169		
Highlights	169		
Mariehamn	172		
De Archipel	175		
Merengebied en Karelië	177		
Highlights	180		
Aanbevolen autoroutes	180		
Centraal Finland	181		
Saimaa merengebied	183		
Noord-Savo	201		
Noord-Karelië	209		

Inhoudsopgave

SPECIALE ONDERWERPEN

Het Noorderlicht	20
Bessen in alle smaken	21
Allemansrecht	27
Sauna	37
Alvar Aalto	45
Jari Litmanen	129
WK saunazitten	130
Bootexcursie Saimaameer en -kanaal	185
Gsm-werpen	195
Wereldkampioenschappen Vrouwdragen	208
'Shooting the Ruuna rapids'	215
WK Luchtgitaar spelen	225
Prinses Beatrix en Kårsämäki	227
WK Moerasvoetbal	237
Kiutaköngäs stroomversnelling	241
Overstekende rendieren en elanden!	248
Middernachtzon-excursie Onkamojärvi	263
Sylvia Petronella van der Moer	280
Saami godsdienst	285

WANDELTIPS

1: Nuuksio Nationaal Park	105
2: Linnansaari eiland	197
3: de Koli-heuvels, Finlands 'nationale landschap'	214
4: nationaal park Patvinsuo	217
5: de Keizersronde van Rokua	232
6: de Kleine Berenroute	243
7: over de Pyhätunturi	259
8: de Hetta-Pallas trail	274
9: drielandenpunt Noorwegen-Zweden-Finland	276
10: Saana (1029 m), de heilige berg van de Saami	277
11: Kiilopää en de wildernis van Urho Kekkonen	283
12: de wilderniskerk van Pielpjärvi	286
13: de Lemmen-joki Gold Trail	289
14: Kevo Canyon	291

FIETSTIPS

1: de scherenarchipel van Uusikaupunki	158
2: eilandhoppen vanuit Mariehamn	173
3: rondje Klein-Saimaa	187
4: rondje Hailuoto	228
5: mountainbiken rond Syöte	239

KANOTIPS

1: Kolovesi	199
2: de Oulankajoki	244

OPGENOMEN KAARTEN

Finland, ligging	6
Finland, algemeen	9
Finland, landstreken en regio's	13
Finland, fysisch	17
Helsinki, centrum	88-89
Helsinki en omgeving	102
Zuid-Finland	110-111
West-Finland	134
Tampere	136-137
Turku	146-147
Åländeilanden	170-171
Merengebied en Karelië	178-179
Kuopio, centrum	202-203
Midden-Finland	220-221
Oulu, centrum	224
Lapland	249
Rovaniemi, centrum	252-253

smelten van het landijs nog geen tijd gehad om zich verder in te slijpen en een gelijkmatig lengteprofiel te ontwikkelen. Hierdoor vertonen de rivieren een typische opeenvolging van rustig stromende gedeeltes, langgerekte meren en plotselinge watervallen en stroomversnellingen.

KLIMAAT

Door zijn noordelijke ligging valt Finland in de continentale klimaatzone, met lange koude winters met veel sneeuw en korte en warme zomers. Finland heeft een gunstiger klimaat dan de meeste landen op dezelfde noorderbreedte, zoals Noorwegen en Zweden. Finland heeft weliswaar een lange koude winter, maar de zomermaanden (juni tot sept.) zijn warmer en droger dan bij ons. Vanwege het drogere klimaat voelt het vaak warmer aan dan de thermometer aangeeft.

De gemiddelde januari- en julitemperaturen voor Helsinki zijn $-3,1^{\circ}\text{C}$ en $20,5^{\circ}\text{C}$.

Fins Lapland heeft de laagste temperaturen. In de lange winters kunnen de temperaturen daar dalen tot onder -30°C . De temperatuur kan 's zomers rond de Botnische Golf oplopen tot waarden van tot $+30^{\circ}\text{C}$. Door zijn noordelijke ligging (Lapland ligt vrijwel geheel boven de poolcirkel) heeft Finland enkele natuurverschijnselen voor u in petto, die een bezoek in verschillende maanden van het jaar een bijzonder accent verlenen:

MIDDERNACHTZON

In Lapland gaat de zon in de zomer lange tijd niet onder. De Finnen spreken over de Yöton Yö (nacht zonder nacht). De definitie van 'middernachtzon' is dat men het midden van de zon moet kunnen zien wanneer hij exact in het noorden staat. Aan de poolcirkel (Rovaniemi) is dat één dag (21 juni), in het noordelijkste puntje van Lapland duurt

Zwerfkei langs de kust bij Helsinki

deze 'langste zomerdag' meer dan twee maanden (Utsjoki, begin mei tot eind juli). Zelfs in Zuid-Finland wordt het 's nachts niet helemaal donker; de dagen worden daar van elkaar gescheiden door een paar uur schemerlicht. Een middernachtzonwandeling naar een bergtop of een nachtelijke boottocht op een meer is een speciale belevenis, die u beslist een keer moet meemaken.

RUSKA

De 'Ruska' wordt de korte maar heftige periode (2 a 3 weken) in de herfst genoemd, wanneer alle berkenbomen gelijktijdig kleuren en het landschap verandert in een schilderspalet met gele, oranje en rode herfstkleuren. In Lapland begint dit eind augustus. U kunt de Ruska in ongeveer anderhalve maand tot het zuiden van Finland volgen. Het is een ideale wandeltijd met kraakheldere frisse luchten. Veel hotels openen speciaal voor deze periode nog even hun deuren.

POOLNACHT

Tegenhanger van de middernachtzon is de poolnacht, in het Fins Kaamos genoemd. Gedurende de donkere wintermaanden verdwijnt in grote delen van Lapland de zon achter de horizon en komt vaak pas in januari weer tevoorschijn. Overdag laat het duister van de poolnacht slechts een paar uur een bleek blauwachtig schemerlicht door. De maan, de sterren en het noorderlicht zijn in de poolwinter de voornaamste natuurlijke lichtbronnen.

NOORDERLICHT

In de donkere nachten van het najaar en de winter is regelmatig het noorderlicht of poollicht te zien, een prachtig bewegend lichtfenomeen, dat ontstaat doordat elektrisch gelaten deeltjes van de zonnewind met grote snelheid in de aardatmosfeer terechtkomen en daar botsen met atomen en moleculen. De naam noorderlicht, aurora

Noorderlicht met groen-paarse strepen tijdens een nachtelijke sneeuwscootere excursie bij Salla

Het 'allemandrecht' maakt vrij kamperen in de natuur mogelijk. Op de Ålandeilanden moet men wel genoeg nemen met een stuk rots

ste locaties en zijn onderverdeeld in een 1-2-3 sterrensysteem; reken op prijzen rond € 15-20 voor 2 personen en een tent of caravan. Zo'n 100 campings zijn ook 's winters geopend. Veel campings verhuren ook eenvoudige blokhutten voor 2-6 personen met kookgelegenheid en koelkast, sommige met verwarming, wasgelegenheid en toilet. Op de meeste camping kunt u de 'Camping Key Europe Card' aanschaffen voor € 16, waarmee u per overnachting € 2 korting krijgt. De website www.camping.fi geeft een database van alle Finse campings.

In de meeste natuurgebieden is vrij kamperen toegestaan. In overige gebieden is de toestemming van de grondeigenaar nodig. In de nationale parken gelden aparte beperkingen en vindt u gratis bivak- of kampeerplaatsen (doorgaans niet bereikbaar vanaf

de weg) met water, vuurplaats, een stapel brandhout, een bijl en een toilet.

Blokhutten en vakantiehuusjes

Een populaire manier om uw vakantie in Finland door te brengen is een verblijf in een van de vele duizenden blokhutten en vakantiehuusjes (möki of lomamöki). De meeste huusjes liggen op campings of in een van de 200 vakantie dorpen (matkailukeskus of lomakeskus), verspreid over het land. De keuze aan vakantiehuusjes reikt van eenvoudige campinghutten tot luxueuze bungalows. Doorgaans zijn ze zeer compleet uitgerust met linnengoed, keukengerei, brandstof en vaak ook een sauna en een roeiboot. Steeds meer vakantie dorpen bieden hun gasten bovendien een veelzijdig programma met excursies, wandelingen, barbecueavonden, kanoën etc.

Bed & breakfast, boerderijvakanties, jeugherbergen

Voordeliger dan hotels zijn overnachtingen bij particulieren. Prijzen liggen hier rond €30 per kamer per nacht. Een leuk alternatief is een overnachting op een van de circa 500 boerderijen die zijn ingericht op deze vorm van verblijf. De boerderijen liggen veelal in een ongerepte, landelijke omgeving en meestal aan het water. Hier kunt u vissen, roeien, wandelen en uiteraard ook meehelpen bij het werk op de boerderij, zoals het hooien of het verzorgen van de dieren. De kamers zijn altijd zeer schoon en bevinden zich in het hoofdgebouw of in een bijgebouw. De badkamer moet meestal gedeeld worden met anderen. Een sauna staat u altijd ter beschikking. U kunt vol pension, half pension of een overnachting met ontbijt boeken. Veel boeren verhuren ook appartementen met keuken of zomerhuisjes met zelfverzorging. De prijzen variëren al naar gelang de standaard van de accommodatie en de ligging.

Een dertigtal boerderijen is aangesloten bij ECEAT-Finland (European Centre for Ecological and Agricultural Tourism). Dit zijn doorgaans boeren bedrijven waar organisch of biologisch-dynamisch wordt gewerkt, en waar bijzondere aandacht is voor natuurbescherming en cultuurhistorie. De ECEAT-boerderijen bieden B&B accommodatie en hebben soms een kleine camping (☎ +358 (0)405194949, www.eceat.fi, informatie in het Engels en adressen).

Finland beschikt over 140 bij 'Finnhostels' aangesloten 140 hostels (retkeilymaja of retkeilyhotelli). Deze hostels zijn door het hele land te vinden. De meeste zijn alleen in de zomer geopend en verschillen zeer in type en niveau. Ook de kamers zijn zeer verschillend en variëren van gezinskamers met 2-4 bedden tot grote slaapzalen (lakenzak verplicht). De hostels hebben over het algemeen een hoge standaard. Bezitters van de internationale hostelpas (Stayokay card of HI membership card) krijgen korting. Informatie Finnhostels: www.hihostels.fi.

Vakantiehuisje met sauna aan het meer

Foto: Visit Finland

MERENGEBIED EN KARELIË

Het uitgestrekte Merengebied gaf zijn naam aan 'het land van de duizend meren'. In werkelijkheid schijnen heter wel 188.888 te zijn! Het Merengebied in het midden en oosten van Finland is een labyrint van meren en eilandjes, dichte bossen en smalle heuvelruggen. Het merengebied is een geliefd vakantiegebied, met veel voorzieningen voor een verblijf in een blokhut aan een meer en eindeloze mogelijkheden voor bootexcursies, kano- en fietstochten langs het water.

Oostelijk van het Merengebied ligt langs de Fins-Russische grens de landstreek Karelië, een woest gebied met beboste heuvels en wilde rivieren met stroomversnellingen. In Karelië ontmoeten de culturen van oost en west elkaar. Het is de streek van Orthodoxe

kerken, zangers en dichters, en het land van de 'Kalevala', het Finse nationale epos.

Karelië was eeuwenlang een speelbal tussen oost en west en werd de Fins-Russische grens vele malen herschreven. In de 13e eeuw veroverden de Zweden dit gebied op het Russische Novgorod, en stichtte men de stad Viborg (Viipuri). Later, tijdens de Russische overheersing, viel een groot deel van Karelië aan Rusland. In de Tweede Wereldoorlog 'heroverden' de Finnen tijdens de Vervolgoorlog grote stukken van Russisch Karelië. Na de Finse nederlaag aan het eind van de oorlog moesten de Finnen weer delen van Karelië aan de Russen afstaan, en werd het gebied rond het Ladogameer en Viipuri weer Russisch. Vrijwel de hele Finse bevolking van die gebieden werd in 1944 geëvacueerd en in Finland geherhuisvest.

MERENGEBIED EN KARELIË

HIGHLIGHTS

Steden, geschiedenis

- ◆ Fort Linnóitus, Lappeenranta ④
- ◆ Olavinlinna, de burcht van Savonlinna ⑩
- ◆ Valamoklooster, Heinavesi ⑱
- ◆ Kerk van Kerimäki, grootste houten kerk ter wereld ⑪

Kunst en musea

- ◆ Jyväskylä, Alvar Aalto museum ①
- ◆ Kunstmuseum Kuopio ⑮
- ◆ Carelicum, Joensuu ⑲
- ◆ Atelier Eva Ryyänen, Paateri ⑳

Natuur en nationale parken

- ◆ nationaal park Linnansaari ⑬
- ◆ nationaal park Patvinsuo ⑳
- ◆ nationaal park Hiidenportti
- ◆ Pielinenmeer en nationaal park Koli ㉒
- ◆ Punkaharju ⑫
- ◆ Ruunaa wandelgebied ㉔

Excursies, overig

- ◆ Lappeenranta zandkasteel ④
- ◆ Bootexcursie Saimaakanaal
- ◆ Kanotocht nationaal park Kolovesi ⑰
- ◆ Excursie Ruunaa rapids ㉔
- ◆ Puijo uitkijktoren in Kuopio ⑮

Het Merengebied en Karelië valt administratief gezien uiteen in vijf regio's:

- Centraal-Finland (*Keski Suomi*), rond de stad Jyväskylä.
- Zuid-Savo (*Etelä-Savo*), met hoofdstad Savonlinna
- Noord-Savo (*Pohjois-Savo*), met hoofdstad Kuopio
- Zuid-Karelië (*Etelä-Karjala*), met hoofdstad Lappeenranta
- Noord-Karelië (*Pohjois-Karjala*), met hoofdstad Joensuu.

AANBEVOLEN AUTOROUTES

- A De oudste toeristische reisroute door Finland is de historische Via Karelia (Runan ja Rajan tie), van Vaalimaa langs de Fins-Russische grens tot Salla in Lapland. De 895 km lange route is bewegwijzerd met bruine bordjes en daarop een zwarte en een gespiegelde witte R, soms in combinatie met de tekst 'Via Karelia'.
- B De Groene Goud Cultuurroute of Vihreän Kullan Kulttuuritie is een nieuwe toeristische route langs de noordkant van het Saimaameer. Deze 250 km lange rou-

VIA KARELIA – ROUTEBESCHRIJVING

Route: weg-387 van Vaalimaa naar Lappeenranta, hoofdweg-6 via Imatra naar Kitee, weg-486 naar Tohmajärvi, hoofdweg-70 naar Niirala, weg-500 naar Ilomantsi, weg-522 naar Lieksa, hoofdweg-73 naar Nurmes, hoofdweg-75 naar Kuhmo, weg-912 via Lentiira naar Suomussalmi, hoofdweg-5/E63 via Kuusamo naar Ruka, weg-950 naar Salla en weg-82 naar het grensstation.

te tussen Punkaharju en Mäntyharju bij Mikkeli toont de verschillende landschappen van Zuid-Savo, en heeft als thema het Groene Goud van de Finse bossen.

- C Naar Jyväskylä reist men het mooist vanuit Helsinki via Lahti en wegen 314 en 612 langs de oevers van het Päijänne meer (zie Zuid-Finland). De snelste weg naar het noorden is de E75/hoofdweg 4 naar Oulu; veel mooier is de route via Kuopio naar Kajaani (hoofdweg 5).

CENTRAAL FINLAND

Centraal-Finland, of Keski Suomi, is de regio rond de stad Jyväskylä. Bosbouw was en is de belangrijkste economische activiteit van Centraal-Finland. Jyväskylä ligt aan de noordkant van het uitgestrekte Päijänne meer, het op een na grootste van Finland, waarvan het zuidelijke helft zich bevindt in de regio Häme (zie hoofdstuk 2 Zuid-Finland).

JYVÄSKYLÄ ①

Aan het noordelijke einde van het langwerpige Päijänne meer ligt de universiteitsstad Jyväskylä. Jyväskylä telt 136.000 inwoners en is daarmee de 7e stad van Finland. De stad heeft de laatste decennia een behoorlijke gedaanteverwisseling ondergaan. Uitbreiding met moderne en hoge gebouwen en fly overs geven de skyline van deze stad de moderne uitstraling van een metropool. De stad is bekend om zijn moderne architectuur van de beroemde architect Alvar Aalto, o.a. het Kaupunginteatteri (stadstheater), de Universiteitscampus en het Alvar Aalto Museum. Toch kan de stad niet wedijveren met sfeervollere steden als Turku, Tampere of Kuopio.

Beroemd is ook de 'Duizend Meren Rally' die eind juli start en finish heeft in Jyväskylä en vele tienduizenden autosportliefhebbers aantrekt. Vanaf de skischans net buiten de stad heeft u een mooi uitzicht over de omgeving.

Typisch landschap van het Finse Merengebied: uitzicht van de Puijotoren bij Kuopio